

Non scholae **Sed Vitae** discimus
Vereniging Vrienden Seniorenacademie HOVO Brabant

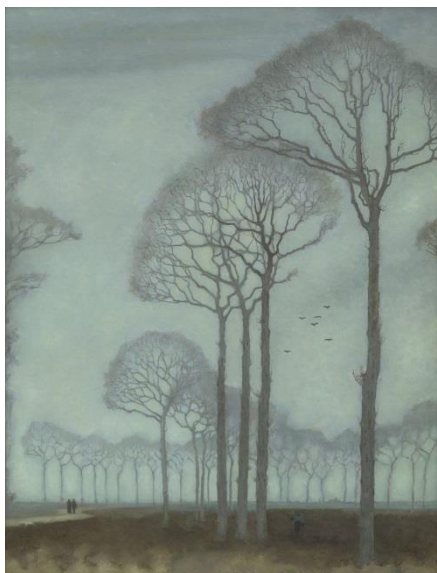
Leven en werken van Jan Mankes

**Verslag van de kunstlezing door Drs. Willy Atema
op 22 oktober 2025**

In het afgelopen jaar was er een dubbeltentoonstelling van het werk van Jan Mankes in Museum Belvedere en in Museum Arnhem. Jan Mankes is niet oud geworden, maar heeft in zijn leven een indrukwekkende hoeveelheid schilderijen, tekeningen en grafisch werk gemaakt.

Na het welkom door Anc Burggraaf nam mevrouw Willy Atema ons mee door het leven en het werk van Jan Mankes. Hij werd geboren in Meppel op 15 augustus 1889 en overleed in Eerbeek op 23 april 1920. Hij liet 150 schilderijen, 100 tekeningen en 50 prenten na. Veel van zijn werk is te vinden in museum More.

Door het werk van zijn vader, bij de belastingdienst, werd er regelmatig verhuisd. Zo woonden ze van 1904 tot 1909 in Delft. Daar werkte hij als leerling bij de glasschilder J.L. Schouten en volgde de avondopleiding aan de Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. Hij schildert/tekent veel in de duinen met name vogels en nestjes.

In 1909 verhuist de familie Mankes naar Friesland. Tot 1915 woont hij bij zijn familie in Meer/de Knijpe. Hij schildert in een heel eigen kleurenpalet landschappen, dieren en portretten. Het werk doet verstild aan. Mankes is geen uitbundige schilder en behoorlijk honkvast. Hij maakt geen reizen, waarschijnlijk ook omdat hij een broze gezondheid heeft. Is wel altijd aan het werk. Hij maakt hier zijn beste werken. O.a. het schilderij van de **Woudsterweg**. Zijn werk is zeer geliefd. De kunsthandelaar J.C. Schüler verkoopt tot aan zijn dood het werk van Mankes. Via hem leert Mankes de heer A.A.M. Pauwels kennen die hem levende en dode dieren liet bezorgen om te schilderen.

‘Met het verkopen van mijn werk had ik tot nu toe weinig moeite. In Delft verkocht ik reeds enkele dingen en toen ik met mijn portefeuille onder de arm naar Den Haag trok vond ik dadelijk liefhebbers.’

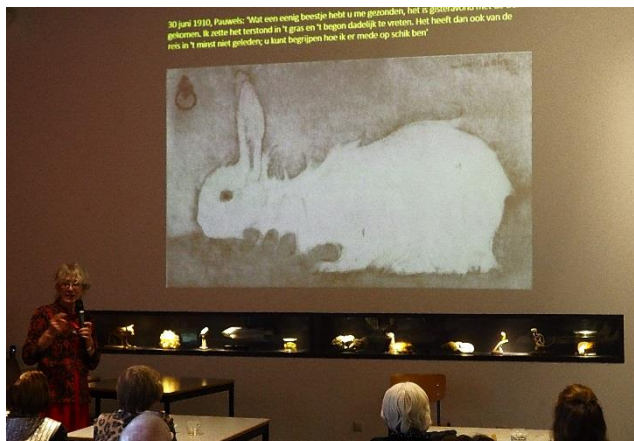
In 1913 leert Mankes **Annie Zernike** kennen. Zij is doopsgezind predikant in Bovenkniipe. De eerste vrouwelijke predikant in Nederland. Ze trouwen in 1915 en wonen een poosje in Den Haag. In 1916 verhuizen ze naar Eerbeek. Jan lijdt aan tuberculose en ze denken dat de bosrijke omgeving een positieve uitwerking kan hebben op zijn gezondheid. Jan blijft schilderen en ook hier is het landschap zijn onderwerp. Als hij maar even kan is hij aan het werk. In 1918 wordt een zoon Beint geboren, vernoemd naar de vader van Jan. In 1920 overlijdt Mankes in de leeftijd van 30 jaar. Hij wordt in Eerbeek begraven.

In zijn soms wat sombere werk lichten de 'witten' prachtig op. Te zien op schilderijen van o.a. geitjes, hanen en konijnen en de gemberpot met chrysanten.

Mankes wordt genoemd als een realistisch schilder, maar in zijn werk is ook vaak stilering te zien. Hij heeft een eigen interpretatie van het landschap, de bomenrij op het werk van **Woudseind** is daarin: 'typisch Mankes'.

Om 15.30 uur sluit Willy de lezing af. Een boeiende middag met veel informatie en prachtige beelden.

Tekst: Anc Burggraaf
Foto's: Alphons Raaijmakers / internet

